

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У цій статті розглядається особливості фінансування основних засобів.

Ключові слова: основні засоби, фінансування, підприємство, відтворення, продукція.

Abstract

This article discusses the features of fixed assets financing.

Keywords: fixed assets, financing, enterprise, reproduction, products.

Вступ

Сучасна економіка нашої держави знаходиться на перехідному етапі. В таких не простих умовах вагомою метою підприємства є підвищення рівня управління ним. Для цього потрібно більше залучати інвестиційні ресурси, швидко реагувати на зміни, які відбуваються на ринку, задовольняти потрібною інформацією інтереси користувачів. У загальній сумі власного капіталу підприємства значну питому вагу основні засоби. Від їхньої якості, технічного рівня вартості, ефективності використання в значній мірі залежить прибуток, кінцеві результати діяльності підприємства: випуск послуг, їх собівартість, рентабельність, стійкість фінансового становища.

Значний внесок у розробку теоретичних основ обліку основних засобів внесли роботи М. Т. Білухи, Ф.Ф. Бутинця, А.М. Герасимовича, С.Ф. Голова, В.П. Завгороднього, В.Г. Лінника, М.С. Пушкаря, В.В. Сопка, Н. М. Ткаченко та інших вчених-економістів. Отримані ними протягом багатьох років результати теоретичних і практичних розробок із проблем удосконалення обліку основних засобів мають велике значення для розвитку вітчизняної теорії обліку.

Мета даної роботи полягає у дослідженні і вивченні фінансування основних засобів.

Результати дослідження

Фінансування основних засобів відбувається за рахунок їх відтворення. Відтворення основних виробничих засобів — це процес безперервного їх поновлення. Основні засоби — матеріальні активи, які підприємство/установа утримує з метою використання їх у процесі виробництва/діяльності або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) [1]. Основні засоби визначають також як активи, які мають матеріальну форму, які призначені для використання у господарській діяльності суб'єкта господарювання, вартість яких поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зношенням, а очікуваний термін їх корисного використання становить понад один рік із дати введення в експлуатацію [2].

У національних стандартах бухгалтерського обліку існує декілька видів оцінок основних засобів, пов'язаних з їх участю і зношенням у процесі виробництва:

- первісна вартість;
- переоцінена вартість;
- залишкова вартість;
- справедлива вартість;
- вартість, яка амортизується;
- ліквідаційна вартість;
- сума очікуваного відшкодування необоротного активу;
- чиста вартість реалізації необоротного активу.

Основними завданнями управління основними засобами є [3]:

- формування мети та цілей відтворення основних засобів,
- визначення розміру потреби в прирості основних засобів;
- розробка плану розвитку матеріально-технічної бази підприємства;
- вибір форми задоволення потреби в прирості основних засобів;
- обґрунтування ремонтної політики підприємства;
- оптимізація строків експлуатації основних засобів;
- обґрунтування інвестиційних рішень на основі існуючих альтернатив формування складу основних засобів з урахуванням обмеженості фінансування даних проектів.

Важливе місце в процесі управління основними засобами займає процес їх відтворення. Розрізняють просте та розширене відтворення.

Просте відтворення основних засобів здійснюється в тому самому обсязі, коли відбувається заміна окремих зношених частин основних засобів або заміна старого устаткування на аналогічне, тобто тоді, коли постійно відновлюється попередня виробнича потужність.

Розширене відтворення передбачає кількісне та якісне збільшення діючих основних засобів або придбання нових основних засобів, які забезпечують вищий рівень продуктивності устаткування.

Процес відтворення основних виробничих засобів має низку характерних ознак, зокрема:

- 1) основні виробничі засоби поступово переносять свою вартість на вироблену продукцію;
- 2) у процесі відтворення основних виробничих засобів одночасно відбувається рух їхньої споживної вартості та вартості;
- 3) нарахуванням амортизаційних відрахувань здійснюється нагромадження в грошовій формі частково перенесеної вартості основних виробничих засобів на готову продукцію;
- 4) основні виробничі засоби поновлюються в натуральній формі протягом тривалого часу, що створює можливість маневрувати коштами амортизаційного фонду [4].

У процесі господарської діяльності кругообіг основних виробничих засобів проходить три стадії.

На першій стадії відбувається продуктивне використання основних виробничих засобів та нарахування амортизаційних відрахувань. На цій стадії основні виробничі засоби в процесі експлуатації зношуються й нараховується сума зносу. Вона є підставою для списання суми амортизаційних відрахувань на витрати після завершення процесу виробництва. На першій стадії кругообороту основних виробничих засобів втрачається споживна вартість засобів праці, їхня вартість переноситься на вартість готової продукції.

На другій стадії відбувається перетворення частини основних виробничих засобів, які перебували в продуктивній формі, на грошові кошти через нарахування амортизаційних відрахувань.

На третій стадії в процесі виробництва відбувається поновлення споживної вартості частини основних виробничих засобів. Це поновлення здійснюється заміною зношених основних виробничих засобів на нові за рахунок нарахованого зносу основних засобів [5].

Просте відтворення основних виробничих засобів здійснюється у двох формах:

- 1) заміна зношених або застарілих основних виробничих засобів;
- 2) капітальний ремонт діючих основних засобів.

За простого відтворення у кожному наступному циклі відбувається створення основних виробничих засобів у попередніх обсягах та з однаковою якістю. Джерелом фінансування заміни зношених основних засобів є нарахована сума амортизації. За розширеного відтворення кожного наступного циклу здійснюється кількісне і якісне зростання основних виробничих засобів. Джерелом фінансування таких змін є використання частини створеного додаткового продукту.

Необхідність оновлення основних виробничих засобів за ринкових відносин визначається передовсім конкуренцією товаровиробників. Саме конкуренція спонукує підприємства здійснювати прискорене списання основних виробничих засобів з метою нагромадження фінансових ресурсів для наступного вкладання коштів у придбання більш прогресивного устаткування, впровадження нових технологій та іншого поліпшення основних виробничих засобів [6].

Висновки

Таким чином, основними засобами є матеріальні активи, що їх підприємство зберігає задля використання в процесі як виробництва так і постачанні товарів, в наданні послуг, здаванні в оренду

іншим особам або для виконання соціально-правових і адміністративних дій, строк очікування корисного вжитку (використання) яких досягає більше ніж один рік. В діяльності довільного суб'єкта господарювання основні засоби відіграють надзвичайно важливу роль.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби визначено в Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 7 „Основні засоби”. Норми цього положення застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами всіх форм власності.

Усі операції, пов'язані з рухом основних засобів, оформлюються первинними документами, які забезпечують правильність і своєчасність їх обліку.

Важливе значення має аналіз вивчення руху і технічного стану основних засобів. Для аналізу особливе значення має розподіл виробничих основних засобів основної діяльності підприємства на дві частини: активну і пасивну.

Мета економічного аналізу ефективності використання основних засобів полягає у визначенні забезпеченості основними засобами за умови найбільш інтенсивного їх використання та пошуку резервів підвищення фондоддачі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Основні засоби: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене Наказом Міністерства Фінансів України від 27.04.2000 № 92 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.

2. Кулакова С. Ю., Кордубан А. С. Теоретичні основи відтворення основних фондів підприємства в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2015. № 6. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4134>

3. Петрович Ю. М. Економіка підприємства: підручник. Львів: «Новий-Світ-2000», 2004. – 680 с.

4. Джеджула В. В., Єпіфанова І. Ю., Волоська Н. Р. Сутність поняття «основні засоби». *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2016. № 4. С. 127-131.

5. Стадії кругообігу основних засобів. Види оцінки основних засобів. Одиниця обліку основних засобів. <https://studfile.net/preview/4492796/page:18/>

6. Сутність основних засобів та їх відтворення <http://enbv.narod.ru/text/Econom/fp/str/29.html#:~:text>

Вікторія Ігорівна Литвинюк – студентка групи МФК-196, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: viktoria.igorivna19@gmail.com

Науковий керівник: Ірина Юрївна Єпіфанова – доктор економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Lytvyniuk Viktoria I. - MFK- 19b student group, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University. Vinnitsa.

Supervisor: **Yepifanova Iryna Y.** — Doctor of Economics, Associate Professor, Professor of Finance and Innovation Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.